

– гнучкість – здатність швидко та адекватно реагувати на іншомовну поведінку співрозмовника, досягати взаємопорозуміння і співпраці за допомогою іноземної мови;

– креативність – здатність генерувати нестандартні рішення, творчо використовувати стратегії і тактики іншомовної комунікації;

– інтерактивність – здатність до налагодження міжособистісної взаємодії та комунікації, вирішення складних педагогічних проблем з використанням системи іншомовних комунікативних засобів;

– рефлексивність – критичне осмислення педагогічної комунікації;

– імпровізаційність – здатність до ухвалення нестандартних рішень, використання різноманітних тактик і стратегій у процесі комунікації, вільне вміння поводитися в різноманітних комунікативних ситуаціях, середовищах.

Таким чином, розвиток іншомовної комунікативної компетентності перш за все виявляється в усвідомленні військовими педагогами важливості іншомовної підготовки, практики комунікації іноземною мовою, використання її у педагогічній діяльності, самовдосконалення та саморозвитку під час спілкування з фахівцями інших держав.

Орду К.С.

аспірантка;

Осипова Т.Ю.

доктор педагогічних наук, професор,

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ

Сучасний сімейний лікар повинен уміти застосовувати ІКТ у своїй діяльності, бути компетентним у новітніх методах опрацювання медико-біологічних даних. У зв'язку з цим, важливо сформувати в майбутніх сімейних лікарів інформаційно-комунікативну компетентність.

Слід зазначити, що *інформаційно-комунікативна компетентність (ІКК) сімейного лікаря* – це інтегрована якість особистості, що включає сукупність професійних якостей, в основі яких лежать знання, уміння і навички в галузі опанування нових інформаційних технологій, а також досвіду їх застосування в професійній діяльності; засвоєння фахівцем загальної практики – сімейної медицини правил і норм усної та писемної мови, уміння користуватись ними в лікувально-профілактичному процесі.

Питання інформатичної підготовки майбутнього лікаря розглядаються в роботах І. Булах, Н. Іванькової, Н. Лобач, Г. Мороховець, М. Саєнко. На основі аналізу останніх досліджень можна сказати, що значну увагу вчені приділяють проблемі фахової підготовки лікарів, оцінюванню їхньої професійної компетентності. Натомість проблема формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у вітчизняній науці недостатньо висвітлена.

За визначенням Г. Білецької, рівень – це ступінь розвитку показника [1, с. 21]. У контексті нашого дослідження рівень сформованості ІКК майбутніх сімейних лікарів – це інтегральна оцінка ступенів (рівнів) сформованості кожного показника, виділеного у складі критерію. Вважаємо, що для об'єктивної оцінки рівнів формування показників ІКК доцільно виокремити три рівні: достатній, середній, низький.

А. Бочевар визначено чотири рівні сформованості інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх юристів: високий, достатній, середній та низький [2, с. 6-7]. Ю. Остраус для визначення сформованості професійно комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів було виділено три рівні – низький, середній та високий [5, с. 100]. А. Габорець виокремлює чотири рівні самовдосконалення майбутніх лікарів з використанням інформаційних технологій: високий, середній, задовільний, незадовільний [3, с. 45]. Н. Іваньковою розроблено модель інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього лікаря та модель інформаційно-комунікаційної компетентності викладача вищого медичного навчального закладу: базовий рівень ІКТ-грамотності, поглиблений рівень та творчий [4, с. 86].

Спираючись на дослідження вчених [2; 3; 4; 5], спробуємо схарактеризувати рівні сформованості інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. У роботі вважаємо доцільним виокремити достатній, задовільний і низький рівні сформованості інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів, оскільки, на наше переконання, досягти високого рівня

означеного конструкту можливе лише за умови набуття відповідного досвіду в безпосередній професійній діяльності.

Таблиця 1

Рівні сформованості ІКК майбутніх сімейних лікарів

Рівень	Характеристика
<i>Достатній</i>	Настановний критерій: наявність у майбутніх фахівців чітко сформованої мотивації щодо здійснення інформаційно-комунікативної діяльності сімейного лікаря; стійке прагнення майбутніх сімейних лікарів до саморозвитку та досягнення успіху в професійній діяльності; впевненість в успішному застосуванні ІКТ у професійній діяльності, прагнення до самовдосконалення у сфері діяльності сімейного лікаря. Знаннєвий критерій: відмінний рівень знань державної мови; студенти досконало володіють медичною термінологічною лексикою; мають високий рівень сформованості комунікативних, знань; успішно опанували усні та писемні норми мовленнєвого етикету в професійній діяльності лікаря; обізнані із ІКТ, що використовуються в медичній галузі. Поведінковий критерій: студенти демонструють досить розвинені комунікативні уміння та здібності; вміють використовувати сервіси e-Health для організації роботи лікаря з пацієнтами; студенти володіють навичками використання програм спеціалізованого автоматизованого робочого місця лікаря (АРМ) як елемента інструментальних методів діагностики хворого; використовують методи доказової медицини, які формуються на базі ІТ-технологій; уміють організувати консилиуми у професійних соціальних мережах для уточнення діагнозу на базі телемедичних offline технологій; студенти активно використовують web-сервіси: чати, відеоконференц-зв'язки або соціальні мережі для організації спілкування та обміну навчальною інформацією. Студенти раціонально використовують ІКТ з метою підвищення продуктивності спілкування та прогнозування шляхів підвищення ефективності своєї професійної діяльності. Емоційно-вольовий: студенти демонструють сформованість загальнолюдських духовно-моральних цінностей та важливість гуманістичних цінностей у житті, дотримання норм та правил професійної поведінки в повсякденній діяльності.

(Закінчення таблиці 1)

Рівень	Характеристика
<i>Задовільний</i>	Настановний критерій: часткова відповідність провідних мотивів вибору професії її об'єктивному змісту, тобто домінуванням внутрішніх мотивів вибору професії середнім рівнем мотивації успіху; відсутність сформованої системи самовдосконалення. Знансвий критерій: достатній рівень знань державної мови; Поведінковий критерій: студенти відчувають труднощі у розв'язанні професійних завдань засобами ІКТ за умови виникнення нових завдань та комунікативних ситуацій; подекуди потребують допомоги у прогнозуванні шляхів підвищення ефективності своєї професійної діяльності засобами ІКТ. Емоційно-вольовий критерій: сформованість загальнолюдських духовно-моральних цінностей та гуманістичних установок, дотримання норм та правил професійної поведінки у повсякденній діяльності не завжди дотримується.
<i>Низький</i>	Настановний критерій: низька вмотивованість вибору професії, тобто домінування зовнішніх мотивів вибору професії; низький рівень мотивації до успіху; призупинення саморозвитку. Знансвий критерій: задовільний чи незадовільний рівень знань державної мови; низький рівень сформованості комунікативних знань; студенти мають слабкі професійно-значущі знання щодо ІКТ, що використовується в медицині, не завжди розуміють зміст ІКТ спеціального призначення та особливості застосування ІКТ при розв'язанні професійних завдань та підвищення продуктивності спілкування. Поведінковий критерій низький рівень сформованості умінь вести діалог; недостатньо обізнані із сучасними ІКТ на рівні користувача та спеціальними ІКТ, що використовуються в медичній галузі; рідко враховують особливості застосування ІКТ в процесі комунікації; студентам важко використовувати ІКТ з метою прогнозування шляхів підвищення ефективності своєї професійної діяльності. Емоційно-вольовий критерій: важливість гуманістичних цінностей у житті й професійній діяльності не завжди усвідомлена.

З огляду на вищезазначене, перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в експериментальній перевірці сформованості ІКК майбутніх сімейних лікарів та розробці науково-методичного супроводу в процесі професійної підготовки.

Список використаних джерел:

1. Білецька Г. Критерії, показники й рівні сформованості природничо-наукової компетентності майбутніх екологів. *Освіта та педагогічна наука*. 2014. № 2/163. С. 19–24.
2. Бочевар А.Г. Стан сформованості інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх юристів. *Наука і освіта* 2016. № 1. С. 5–10.
3. Габорець О.А. Критерії, показники та рівні готовності майбутніх лікарів до самовдосконалення засобами інформаційних технологій. URL: <http://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/68-2019/12.pdf>
4. Іванькова Н.А. Формування змісту інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх лікарів як елемента їхньої професійної підготовки. URL: <http://www.chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/66-2019/22.pdf>
5. Остраус Ю.М. Критерії, показники, та рівні сформованості професійно комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія*. 2016. Вип. 47. С. 96–102.

Попович Т.А.

*викладач, спеціаліст вищої категорії,
Слов'янський багатопрофільний регіональний центр
професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПРОФЕСІЇ «КРАВЕЦЬ» ШЛЯХОМ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА СПІВПРАЦІ З ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ НАРОДНОГО ТАНЦЮ

У теперішній час від майбутнього фахівця чекають прояву професійних якостей особи, що творчо думає, активно діє і швидко адаптується до сучасних умов виробництва. Конкурентоспроможний працівник є запорукою економічної могутності будь-якої держави. Тому